

Medborgarförslag om ändring i vallagen

Kommunstyrelseförvaltningen har beretts tillfälle att yttra sig över ett medborgarförslag från Oiva Kilpeläinen.

Oiva Kilpeläinen föreslår

Att kommunen hemställer hos regeringen om att den initierar en ändring av vallagen och avsätter forsknings- och andra resurser, så att valmyndigheten kan genomföra personval utan spärar i kommunfullmäktiges val i Haninge, och andra kommuner som så önskar, vid nästa val 2010 och eventuellt hela Sverige vid samtliga val fr.o.m. 2014. Genom ändring i vallagen skall partierna åläggas att tillhandahålla valsedlar där kandidaterna är placerade i bokstavsordning. Inga spärar får

finnas utan antalet avgivna personröster ska ensamt avgöra i vilken ordning kandidaterna blir valda.

Att det i Haninge kommun görs ett försök att förenkla genomförandet av alla val 2010 med hjälp av datorer, utöver det normala och att väljarna med detta försök ges möjlighet att rösta i Haninges kommunalval helt elektroniskt.

Personval

Enligt nu gällande vallag (6:3) ”skall kandidatnamn vara uppförda i nummerordning. Varje kandidat skall identifieras så att det framgår vem som avses. Valsedlarna skall dessutom vara så utformade så att väljarna kan lämna en särskild personröst.” I första

hand skall ordningen mellan kandidaterna bestämmas på grundval av storleken på varje kandidats personliga röstetal. Vidare gäller enligt vallagen 14:13 att personligt röstetal skall fastställas bara för kandidater som fått särskilda personröster motsvarande 5% av det antal röster som partiet fått i valkretsen, dock minst 50 röster vid val till kommunfullmäktige. Att som Oiva Kilpeläinen föreslår helt ta bort den 5 procentiga spärren i första hand bara i valet till fullmäktige i Haninge kommun och i andra hand för andra kommuner som så önskar, synes så långtgående att det knappast torde gå att genomföra. I regeringsformens portalbestämmelse talas om lika rösträtt. Det är tve-

samt om riksdagen därför ens har möjlighet att utforma vallagsbestämmelserna så att de blir olika vid val till fullmäktige i olika kommuner. En helt annan fråga är om den svenska vallagen ska ändras så att bestämmelserna vad beträffar personröster överensstämmer med de finska. Men så är ju inte medborgarförslaget utformat.

Elektroniskt röstförfarande

Det svenska valet administreras efter regler som i mångt och mycket överensstämmer med de som gällt i flera årtionden. Under tiden har arbetet med att effektivisera administrativa processer med hjälp av it-stöd i samhället i stort påskyndats. Företag, organisationer och myndigheter finner ständigt nya möjligheter att effektivisera verksamheterna. Det skall dock framhållas att valmyndigheten vid det senaste valet utnyttjat it-stöd för framför allt registeringsuppgifter som man lagt över på kommunerna. Men när det gäller röstningsförfarandet så sker det fortfarande på i stort sett samma manuella sätt. Man skulle önska att det gick att ta några steg framåt även på detta område. Det handlar således främst om själva röstningen, avprickningen i röstlängden och om räkningen av

röster.

2003 års vallagskommitté fick i uppdrag att överväga i vilken utsträckning elektroniska förfaranden (e-röstning) bör införas vid röstning i röstningslokal, d v s i vallokaler, postkontor, särskilda röstmottagningsställen och röstmottagningsställen som utlandsmyndigheter har inrättat. Kommittén ansåg inte att det borde läggas fram något förslag som gjorde det möjligt att rösta elektroniskt. Man förordade dock att försök gjordes med elektronisk röstning under kontrollerade former, dock inte i samband med allmänna val. Försöken borde genomföras i samverkan med den centrala valmyndigheten.

Kommunstyrelseförvaltningen anser att staten bör göra mer på detta område så att röstnings och räkningförfarandet effektiviseras med it-stöd. Däremot är det inte realistiskt att tro att det skulle gå att genomföra val via en hemdator, utan vad man i en framtid möjligen skulle kunna hoppas på är att det främst går att genomföra elektroniskt röstningsförfarande i vallokal och liknande lokaler.

Förslag till beslut
Förslaget avslås.
Christer Näverfelt,

Förssvarstal i Haninges kommunfullmäktige.

Jag lämnar detta medborgarförslag mot bakgrund av de erfarenheter jag fått under nära 40 års aktiviteter bland minoriteter och invandrare och efter att ha läst en hel del historiska och politiska böcker.

Vid början av min ”bussförarkariär i SL” fick jag frågan om jag var intresserad av att bli invandrarernas representant i facket. Jag frågade på vilket sätt jag skulle bli vald av invandrare. Nej det behövdes inte. De aktiva skulle välja mig. Samma attityd och fråga har jag mött även senare, bland annat i kommunalpolitiska sammanhang.

I Haninge var jag även under lång tid Invandranämndens ordförande, utan invandrarernas mandat. När jag var för ivrig att företräda invandrarernas åsikter och önskemål blev jag informerad om att det fanns mera samarbetsvilliga för detta uppdrag. Därför kändes det att uppdraget var omöjligt.

När det blev möjligt med personmarkering vid val har jag ställt upp som kandidat, under förutsättning att jag fått vara en av de sista på listan. Personvalet visade sig inte vara seriöst menat, eftersom det fanns en personlig 5 procents spär, innan rösterna börjades räknas. För små partier räckte 51 väljares stöd, för stora partier i Haninge krävdes nära 600 personers stöd. Därmed kan man hävda att regeringsformens portalbestämmelse om lika rösträtt har fått vika inför stora partiers krav om skydd mot väljare.

Jag nämnde i medborgarförslaget att i Finland har man under ett-hundra år haft riktiga personval. Finland var under slutet av 1800 och i början på 1900-talet under förryskningstryck. Efter storstrejk och mordet av kejsarens företrädare i Finland skapades en modern Riksdag 1906. Rösträtten ökades från 126 000 till 1 273 000, då även kvinnorna fick lika rösträtten som männen. Då infördes även personval utan några som helst spärar. Personvalet har fungerat i Finland över 100 år – i Sverige bara några tiotals år under den begränsade utformningen.

Vid införande av personval i Finland ville man skapa enighet mot förryskning. Man har där varit eniga mot det ryska hotet, trots inbördeskriget och vinter- och fortsättningskriget, tack vare personval. Fortfarande är vanliga väljare i Finland mycket nöjda med att själva få välja sina representanter, i motsats till vad som gäller i Sverige, d v s halvt sovjetiska partilister.

Björn Rosengren anklagade Norge för att vara den sista sovjetstaten. I realiteten skulle detta även kunna sägas om Sverige.

Det är konstaterat att invandrare och minoriteter röstar mindre än svenskar. Vid diskussioner uppger de att röstning är meningslös, eftersom representanterna redan är valda. I hela Europa är det flera tiotals miljoner som upplever valet på samma sätt.

Kommunstyrelsens minoritet tycker att den rätta vägen för den

här typen av förslag är via partierna. Den här typen av försök har gjorts med 0 resultat. Alla partierna visar nu att de ogillar den delen av förslaget som skulle öka rättvisan.

Vidare hävdar de att det finns andra sätt att påverka i politiken. Menar de att det återstår demonstrationer och våld, som i de franska storstäderna? Jag inbillade mig faktiskt att de kloka politikerna i Haninge skulle inspirera politikerna i Sveriges Riksdag till en förändring, som skulle spridas i hela Sverige och Europa.

När jag läser reservationen från S och V måste jag konstatera att det bevisligen är så att alla slags maktthavare är motståndare mot reformer som kan innebära förlust av privilegier. Drömmer de fortfarande om proletariatets diktatur? Under Gustav den tredjes (III) envælde och 1800-talets ståndsriksdag användes samma argument mot arbetarrörelsen och kvinnofrigörelsen, som inte ansågs kompetenta att få del av makten. Möjligtvis efter omfattande utbildning. Är finnarnas så mycket förståndigare än dagens väljare i Sverige.

Det finns inget bättre skydd för demokratin än personval och lika rösträtt för alla. I en representativ demokrati måste väljarna få välja sina representanter direkt, utan halvstalinistisk partikontroll. Makten måste vara synlig och tydlig för väljarna.

Oiva Kilpeläinen

Bränsle för svenska fördomar mot finska invandrare

Susanna Alakoski

Svinalängor (Sikalat)

Sådana där vitsar drog man om finnar på 70-talets skolgårdar, innan man ens visste vad Koskenkorva var. Och så slogs de med kniv, finnarna. Tillsammans med några chilener och greker var finnarna De andra, som kunde klumpas ihop med fördomsfulla vitsar.

Familjen i Susanna Alakoskis debutroman uppfyller alla fördomar. Svinalängorna är det hänfulla namn som på Ystads kommunkontor ersätter stadsdelen Fridhem.

Ystads allehanda

Men vad var det som egentligen hände? Min första fråga är varför i hela världen Leenas finska familj kom till Sverige? Varför lämnade de Finland och hur och varför hamnade de i Ystad. Vad skedde med familjen innan de hamnade i Fridhem?

I inledningen av boken flyttar familjen in i sin nya och fina lägenhet. De njuter av allt och under en ganska lång period

På vilka grunder utdelas pris för skönlitterära verk, är det innehållet eller språket? För mig är bra litteratur viktig litteratur, den vill någonting. Susanna Alakoski fick år 2006 litteraturpris i Sverige. Vad vill hon, vad säger recensenterna?

Dagens Nyheter Receptet på en finsk fruktball: lägg en gul ärt i tjugo liter Koskenkorva, låt den dra i tre minuter och avlägsna därefter ärtan på det att frukt-smaken icke må bli för dominerande.

Forts. sid 4.